

เยี่ยมคนไทยในกลันตัน

ระหว่างมหาวิทยาลัยปีศาจกลันตัน ผู้จัดทำวารสารรุสมิแล ซึ่งมี บัญญู ขวนแหล, น้า สุขอนันต์, ประพันธ์ วิเศษรัฐกรรม, ปราโมทย์ กระทบ, และ ประพันธ์ เรืองณรงค์ เดินทางไปเยี่ยมคนไทยใน อำเภอดุมบัต รัฐกลันตัน สหพันธรัฐมาเลเซีย ทั้งนี้ คุณอนันต์ สุขเพชร ครูโรงเรียนประจำอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เป็นมัคคุเทศก์

ปัจจุบันคนไทยในมาเลเซียมีจำนวนประมาณ 60,000 คน โดยเฉพาะในรัฐกลันตันมีจำนวน 15,000 คน พวกเขาอยู่กันเป็นหมู่บ้าน และยังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทยได้อย่างดี สำเนียงภาษาที่พูดมีลักษณะคล้ายคนไทยในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ถือเป็นสำเนียงคนใต้ที่ไม่ใช่คนเหนือก็ไม่เชิง ทางเสียงทอดยาวพล้วไหว ผิดกับคนใต้จริงๆ ที่มักพูดหัวงๆ

การเดินทางครั้งนี้ทำให้เราได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของพี่น้องชาวไทยในต่างแดน ผู้จัดทำวารสารจึงเสนอ "เยี่ยมคนไทยในกลันตัน" มาให้ท่านพิจารณา และขอขอบคุณผู้ให้ความช่วยเหลือคณะของเรา ณ โอกาสนี้ด้วย

เมื่อช่วงพักตรง หมู่บ้านตาบา อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ถึงฝั่ง หมู่บ้านเพนกาลันกูโบ แล้วพวกเราโดยสารแท็กซี่ตรงมายัง วัดมัจฉิมาราม ซึ่งอยู่ใน หมู่บ้านยุงเกา อำเภอดุมบัต บริเวณอารามร่มรื่น คิวัยตันพิภุต พระปลัดทิพย์ ศรีวิชัย วัย 40 ปี เจ้าอาวาสได้ต้อนรับเราเป็นอย่างดี แถมเลี้ยงของหวานชนิดพิเศษ คือ ผลเพนียง หรือ ลูกเหมียงที่งั้นมะพร้าวคูลูกน้ำตาลทราย ท่านเล่าเรื่องให้พวกเราฟังว่า

"อาคมมาพูดถึงสภาพทั่วไปก่อน ถ้ารับรัฐกลันตันหรือจังหวัดกลันตัน มี 4 อำเภอ คือ ดุมบัต บาเจาะ ปาเซอรัมดี และโกตาบารู โดยเฉพาะกลันตันมีวัดไทย จำนวน 19 วัด และที่อำเภอดุมบัต มี 12 วัด

ส่วนเจ้าคณะนี้อยู่ที่วัดอุทุมมาราม อำเภอปาเซอรัมดี การแต่งตั้งสมณะศักดิ์ ทางนี้ยังเสนอไปที่กรุงเทพฯ ปกติรัฐบาลมาเลเซียไม่มีงบประมาณบำรุงวัดไทย นอกจากเวลาที่มีการหาเสียงเลือกตั้ง อาจจะได้รับช่วยเหลือจากพรรคการเมืองบ้าง เมื่อเร็วๆ นี้ พรรครัฐบาลมาเลเซีย มาชักชวนคนไทยไปช่วยลงคะแนนเสียง และรับปากว่าจะช่วยบริจาคเงินบำรุงวัดจำนวน 10,000 บาท ภายหลังเขาชนะการเลือกตั้ง เราจึงได้รับผลพลอยได้ นั่นนับว่าเป็นครั้งแรกที่เราได้รับความช่วยเหลือ

พี่น้องคนไทยที่นี้ส่วนมากทำนา เรื่องข้าวสารไม่ลำบากลำบากนัก นอกจากนั้นยังมีการปลูกยาสูบส่งไปขายที่โรงงานบ่มใบยา พูดถึงโจรผู้ร้ายก็มีน้อย วิวักวายไม่

ค่อยสูญหาย ทางกรเขาให้ก้อนคอกใหญ่
รวมกันเป็นคอกเดียว เหมาะแก่การรักษา
ความปลอดภัย

พูดถึงการเรียนหนังสือไทยของเด็กๆ
ที่นี่ อาตมาเห็นว่าขณะนี้ศูนย์กลางสำคัญ
ที่สุดก็คือวัด เพราะโรงเรียนเขาไม่ได้เปิด
สอนภาษาไทย ฉะนั้นพวกเขาช่วยกัน
ตามความสามารถ โดยเฉพาะที่ยูงเกามี
เด็กมาเรียนจำนวน 200-300 คน สิ่งสำ-
คัญที่สุด อยาให้เขาอ่านและเขียนภาษา
ไทยได้ตลอดจนถึงคิดเลขเป็น ปัญหา
สำคัญที่สุดขณะนี้คือ ผู้สอนและผู้เรียน
ขาดหนังสือและอุปกรณ์ พวกคุณกลับไป
บอกพี่น้องคนไทยฝั่งทางโน้นบ้าง”

ขณะพวกเรานั่งสนทนากับพระคุณ-
เจ้า มีชายหนุ่มผู้หนึ่งบุคลิกเหมือนพระ
เอกหนึ่งไทย เข้ามาร่วมวงกับเราด้วยทราบ
ภายหลังว่าเขาชื่อ คุณชม แสงจันทร์
เป็นชาวบ้านแถบนี้เอง เมื่อทราบว่าคุณ
เราเป็นคนไทยด้วยกัน คุณชมก็คุยอย่าง
สนุกว่า

“ผมมีอาชีพเป็นนายโรงมโนราห์
กรับ และเคยเป็นลูกศิษย์มโนราห์เซอ
ทางฝั่งไทย คณะผมชื่อ ชมจันทร์ธรงค์
มีผู้แสดงประมาณ 20 คน เราแสดงไป
ตามหมู่บ้านในรัฐกลันตันบ้าง ไทรบุรีบ้าง
รายได้พอประมาณครับ ส่วนใหญ่เขาว่า
จ้างคืนหนึ่งตก 200 เหรียญ

ลุงพลับ นิลรัตน์ และลูกหลาน หมู่บ้านตะลอบโอะ หรือหมู่บ้านเสม็ด

ตาอิน และ ยายดำ กำลังฟังความหลัง

อีกประการหนึ่งเวลานี้ผมสนใจเกี่ยวกับการตั้ง
สมาคมไทยพุทธในอำเภอทุมปัด เพราะเห็นว่าจะช่วยให้
พ่อแม่พี่น้องคนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ขณะนี้ผมเอง
รักษาการแทนหัวหน้าสมาคม ส่วนจะดำเนินการอย่างไร
นั้น ท่อนั้นขออนุญาตการจกตั้งสมาคมจากทางการมาเล-
เซียอยู่ครับ

การศึกษาของคนไทยที่นี้หรือครับ ผมพูดได้เต็ม
ปากว่าแย่มาก ที่เรียนชั้นสูงกันนับคนได้ แต่อย่าหวังเลย
ว่าจะได้ทำงานสูงๆ เพราะพวกเราเป็นคนหมู่น้อย ไม่มี
ปากมีไม่เสียง รู้สึกว่ามาเลเซียเขาเกรงใจคนจีนมากกว่า
คนไทย ก็เป็นธรรมดาครับเพราะคนจีนเขายังใหญ่ด้วยการ
ค้า อยากรู้ก็ตามเถียรนั้นนอกจากพวกเรามีอาชีพทำนาแล้ว
พวกผู้ชายยังบั้นจกวัยนเดินทางไปโกตาบารู เพื่อทำงาน
รับจ้าง ส่วนใหญ่ก็เป็นกรรมกรก่อสร้าง อัตราค่าจ้าง
ได้รับวันละ 5 เหรียญ ไม่คุ้มกับรายจ่าย คุณเกิดคูซิบ
ชาวมันไถ่จกงานละ 2 เหรียญ แถมต้องบั้นจกวัยนไป 12
ไมล์ ไม่คุ้มค่าลงทุนเลยครับ ถ้าจะสมัครงานเสมียน
บริษัทห้างร้านก็ยากเหลือเกิน เราสู้คนเจ้าของประเทศ
ไม่ได้ เขาเล่นพรรคเล่นพวกเป็นธรรมดา ส่วนพวก
ผู้หญิงไทย ก็ยวันหันมาปลูกต้นยาสูบส่งขายโรงงานบ่มใบ
ยา ก็พออยู่ได้ไปไต่บ้าง

ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือเรื่องกรรมสิทธิ์
ที่ดิน กฎหมายของเขาห้ามคนต่างด้าวซื้อที่ดิน ถ้า
ซื้อกันได้ก็เป็นของคนต่างด้าวด้วยกัน แต่พวกเขามิ
สิทธิ์มาซื้อของพวกเราได้ครับ ผมคิดว่าคนไทย
นับวันเพิ่มจำนวนมากขึ้น แต่ที่ดินมีแต่หดหายลง
เรื่อยๆ ไม่ช้าพวกเราคงปรอดหัวแน่”

เมื่ออำลาเจ้าอาวาสวัดมัจฉิมารามแล้ว คุณยอนันต์
และคุณชม ได้นำพวกเรามาที่บ้านลุงตา ซึ่งตั้งบ้านเรือน
อยู่ใกล้ๆ วัด เท่าที่สังเกตลักษณะบ้านคนไทยแถบนี้ก็
เหมือนกับบ้านคนไทยในชนบททั่วๆ ไป คือบ้านชั้นเดียว
ฝาขัดแตะ มีใต้ถุน และนอกราน ใต้พื้นด้วยไม้หมาก
หรือไม้ทลาโอน สูงสนามสกุล “อิน” คำเดียว พ่อเฒ่าวัย
77 ปี ได้เล่าเรื่องราวให้พวกเราฟังว่า

“ลุงเกิดที่ตุมปัดนี้เอง เมียของลุงชื่อคำ อายุอ่อน
กว่าลุงปีเดียว ส่วนลูกๆ มี 4 คน แต่งงานไปหมดแล้ว
ปกติลุงมักไปอยู่ที่นาริวาสเพื่อไปรักษาที่ลอยู่กับอาจารย์
แดง วัดถ้ำพู การเข้าๆ ออกๆ ที่ชายแดนนั้น ลุงต้อง
ทำหนังสืออนุญาตจากทางการที่โกตาบารู ต้องเสียค่าทำ
2 เหรียญ และค่าถ่ายรูปอีก 2 เหรียญ หนังสือก็ใช้ได้
6 เดือนจึงจะหมดอายุ

ลุงอ่านหนังสือไทยไต่บ้าง คนสมัยก่อนไม่ค่อย
สนใจเรื่องการเรียน ตอนเขาแบ่งแยกดินแดนกัน ลุงอายุ
ประมาณ 17-18 ปี ก็เที่ยวเลี้ยงวัวเลี้ยงควายตามประสาชา
นาชาวไร่ ก็ยวันลุงมีที่ดินเพียง 2-3 ไร่ พอได้ทำมาหา
กิน และจะมอบให้ลูกหลานต่อไป ว่าถึงหลานๆ เวลานี้
ก็อาศัยวัดแหละครับเป็นที่เรียนหนังสือไทย พอให้มัน
เขียนไต่บ้าง

พูดถึงการเจ็บไข้ไต่ป่วย พวกเราก็อาศัยสุขภาพา
ถ้าอาการหนักๆ ก็ต้องไปรักษาที่โรงพยาบาลโกตาบารู
วันก่อนลุงไปผ่าตัดทรงบริเวณหลังถึง 2 ครั้ง พวกเราก็
ให้ความสะดวกไต่ครับ”

จากนั้นพวกเราแวะบ้าน นายเสา พันธุ์คง
อายุ 62 ปี นายเสา นางกัน และลูกสาว ไต่จกไต่เลี้ยงอาหาร

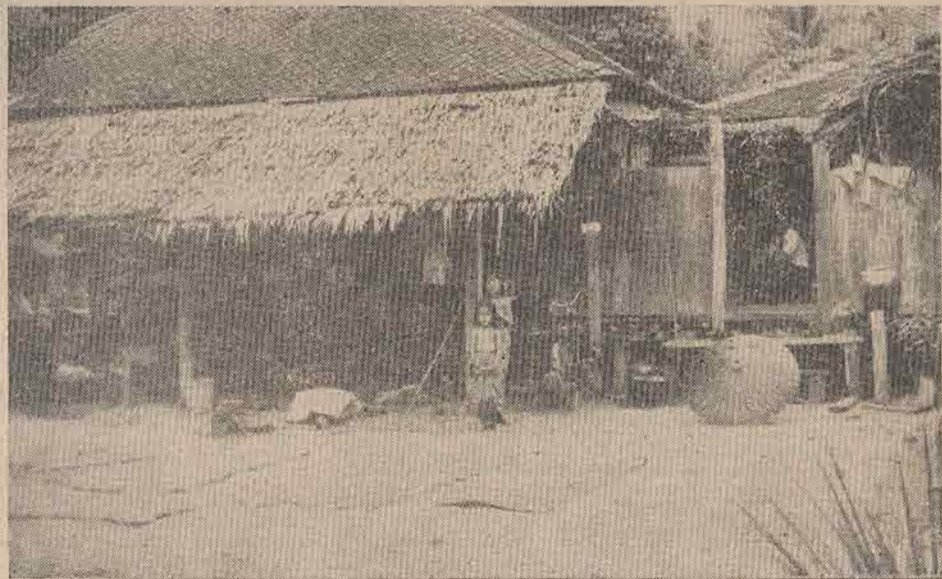
วัดมณีมาราม หมู่บ้านขงเกา

มีกลางวัน จากฝีมือปรุงอาหารทำให้พวกเราเพิ่มน้ำหนัก อีกหลายกิโลกรัม โดยเฉพาะแกงไขเบ็ดและน้ำพริกเยี่ยมทีเดียว ส่วนที่ทำให้เจ้าของบ้านผิตหวังไปบ้างก็คือกระแะ ลูกยอทอดย่างดี พร่องขวดโหลไปนิดหน่อย ด้วยฝีมือ คุณน้า สุขอนันต์ ที่ช่วยพวกเราไว้ได้ นายเสาคูได้เล่าอะไรบางอย่างให้ฟังว่า

“ตอนหนุ่มๆ ผมบวชเป็นพระอยู่ที่วัดท้าวโคตร จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่มาจนถึง 3 ปี เมื่อสึกแล้ว ผมก็กลับมาอยู่ที่นั่น ผมและนางก้นมีอาชีพทำนา เก็บหอม รวยดิบให้สร้างบ้านตามทีเกิดเห็นเห็นแต่ละครัว ผมมีลูก 2 คน คนพี่ไปเรียนที่วิทยาลัยครูยะลา เวลานั้นมีอาชีพเป็น ครูทางฝั่งไทย ส่วนคนน้องเป็นผู้หญิงเรียนหนังสืออยู่ชั้น มัธยมที่โคตบารู เขาไปเช่าบ้านกับเพื่อนนักศึกษาอยู่ที่

นั่น ผมและภรรยาก็ต้องอยู่ โยงเฝ้าบ้านเป็นธรรมดาครับ พุคถึงคนไทยรุ่นผมที่นั่น ไม่มีวิชาความรู้เพราะขาด การศึกษา เราอยู่ไปตามประสาชาวบ้าน เลยรู้สึกว่าจะไม่ค่อยมีปัญหาอะไรมากนัก ถ้าจะมีก็เป็นพวกเด็กรุ่นลูก หลานแหละครับ เอาอย่างง่าย ๆ ก็คือปัญหาเรื่องที่ดินทำ กิน นับวันจะไม่พอเพียงกับจำนวนคนไทย ผมคิดว่าที่ ดินของเราก็เหมือนหน่อกล้วย ถ้าพวกเขาเอาไปที่ละหน่อ และไม่ให้พวกเราหาเพิ่มเติม รับรองต้นกล้วยคงศูนย์ พันธุ์แน่ ผมคิดว่าจะเข้าไปอยู่ในเมืองไทยให้รู้แล้วรู้รอด ไป แต่ก็เสียตายทรัพย์สินที่ไปเอาตายสร้างไว้ให้ ถ้าหัว ไปได้หรือยกไปได้ผมก็เอาไปตั้งนานแล้วครับ

เมื่อไม่นานมานี้มีคนไทยกินเงินเดินทางไปอยู่ที่นิคม อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส แต่ก็อยู่ไม่ได้เพราะทนกับ

บ้านคนไทย ณ หมู่บ้านยูงเคา อำเภอดุสิต

โจรผู้ร้ายหรือโรคภัยไข้เจ็บไม่ไหว เลยต้องกลับมาที่เดิม”

เมื่อเราอำลาครอบครัวนายเสาแล้ว จะโดยสารรถไป
ที่วัดสุคนธาราม หมู่บ้านอุแบบาเขา ซึ่งอยู่ห่างจาก
วัดมัสยิดมรามประมาณ 3-4 กิโลเมตร แต่ปรากฏว่ารถ
แท็กซี่แต่ละคันมีคนโดยสารแน่นเอียด เพราะวันนี้พวก
มุสลิมออกบวชเที่ยวงานฮารีรายอกันคับคั่ง แต่ละคน
แต่งกายด้วยเสื้อผ้าอากรน้เหลากสี พวกเราตกลงว่าจ้างรถ
สามล้อ 2 คัน มุ่งหน้าไปยังจุดหมายแห่งที่ 2 ต่อไป ที่
วัดสุคนธาราม เราได้พบกับพระสมุห์ชุน ญาณปญโญ
อายุ 43 ปี ท่านได้เล่าเรื่องราวให้เราฟังดังนี้

“ปัจจุบันวัดอาตมามีพระเจ้าพรราชาจำนวน 4 รูป
สำหรับเครื่องขบฉันก็ไม่ลำบากนัก เวลาเช้าก็ไม่ต้อง
บิณฑบาต พวกญาติโยมผลัดเวรทำอาหารมาถวาย คน

ไทยหมู่บ้านนี้มีเพียง 30 ครัวเรือน ออกจะน้อยกว่าหมู่
บ้านยูงเคา หรือหมู่บ้านบ่อเสม็ด เด็ก ๆ ที่นี้มาเรียน
หนังสือที่วัด อาตมาและพระอื่น ๆ ก็ช่วยกันสอนตาม
ความสามารถ เพื่อมิให้พวกเขาลืมหนังสือไทย ความจริง
แล้วเด็กแถบนี้ไม่มีใครเลยที่เรียนชั้นสูง ๆ เพราะพ่อแม่
ไม่มีเงินส่ง ผิดกับเด็กอิสลามได้รับความสนับสนุนจาก
ทางการเป็นอย่างดี อาตมาพิจารณาแล้วเห็นว่าคนไทย
ที่นี้สู้คนไทยทางรัฐไทรบุรีหรือรัฐเคดะห์ไม่ได้ ที่โน่น
คนไทยเขาก้าวหน้าตื่นตัวกว่า อย่างไรก็ตามอาตมาคิดว่า
ถ้าพวกเราร่วมมือกัน ส่งเสริมกันให้ก็อาจจะมีความเป็น
อยู่ที่สะดวกสบายกว่านี้”

เราแวะเยี่ยมหมู่บ้านอุแบบาเขาได้ไม่นาน เพราะ
เวลาใกล้ค่ำทุกขณะ จุดหมายต่อไปคือหมู่บ้านที่สาม คือ

หมู่บ้านตะลือโบะ หรือ หมู่บ้านเสม็ด พวกเราเดิน
เท้าร่วม 8 กิโลเมตร ไปขึ้นรถแท็กซี่ที่แยก เรานั่งรถ
แท็กซี่ต่อไปอีกประมาณ 7 กิโลเมตร ก็ถึงวัดพิภูลทอง
หมู่บ้านตะลือโบะ ตกลงพวกเรากำลังกินที่วัดนี้ พระปลัด
เอียด หลักเพชร ถอนรับพวกเราเป็นอย่างดี แลม
กล่าวกินมีข้าวบ้านมาร่วมวงสนทนากันจนเที่ยงคืน ทำให้
เราทราบอะไรบางอย่างเพิ่มเติม ขอสรุปประเด็นคำบอก
เล่าของพระปลัดเอียด ดังนี้

“พูดถึงวัดไทยในคุ่มบัตแล้ว วัดพิภูลทองนับว่า
ใหญ่โตกว่าวัดอื่น ๆ มีแขกสำคัญแวะมาเยี่ยมที่นี่เสมอ
เมื่อเร็ว ๆ นี้ มีพวกนักศึกษาป้องกันราชอาณาจักรจำนวน
หลายคน คุณเคยรายชื่อในสมุดเยี่ยมก็แล้วกัน พระสงฆ์
ที่นี่มีจำนวน 7-8 รูป เรายุ้ด้วยความสะดวกสบาย พวก
ญาติโยมช่วยอุปฐากเสมอมา ทางวัดมีโรงเรียนสอนเด็ก
ให้รู้หนังสือไทย แต่ปัญหาสำคัญคือขาดหนังสือเรียน แม้
แต่หนังสือพิมพ์รายวันก็หาอ่านยากเหลือเกิน

พูดถึงปัญหาความเป็นอยู่ของคนไทยที่นี่หรือครับ
ที่เป็นปัญหาสำคัญคือ บริเวณทุ่งนาหลังวัด สมัยก่อนเคย
เป็นอู่ข้าวอู่น้ำ แต่เดี๋ยวนี้จากชลประทานไหลทะลักมา
ท่วมที่นา เป็นเวลา 3-4 ปีแล้ว เลยพวกเราทำมาหากิน
กันไม่ได้ เวลานี้ได้ทำหนังสือร้องเรียนไปทางรัฐบาล จะ
ให้ผลอย่างไรเราตามยังไม่ได้

เนื่องจากคนไทยที่นี่ทำนากันเกือบทุกครอบครัว
เรื่องข่าวสารรับรองว่าไม่อด และนิสัยพวกเราอย่างหนึ่ง
คือ ชอบเก็บข้าวเปลือกไม่ชอบขาย ส่วนชาวนามลยาเนา
ตรงกันข้าม แลมกลับซื้อข่าวสารต่อไปอีก พูดถึงราคา
ข่าวสารที่เขายขายทะนานละ 2 เหรียญ 8 เซ็นต์ ก็แพง

พอคุณ คุณภาพข่าวสารที่ส่งทางฝั่งไทยไม่ได้เลย อีกประ
การหนึ่งคนมาเลเซียทำนากันน้อยกว่าคนไทยมาก เลยมีการ
ลอบค้าข่าวสารจากฝั่งโน้นมาฝั่งนี้เป็นธรรมดา

เรื่องโจรผู้ร้ายที่นั่นบ้าง มักเป็นประเภทลักเล็ก
ขโมยน้อย คนไทยขโมยด้วยกันก็มี ส่วนคนมาเลย์จะ
มาเอาของคนไทยได้ก็ต้องอาศัยคนไทยเป็นสายให้ ส่วน
ใหญ่คนที่นั่นอยู่กับด้วยความปลอดภัย ไปไหนมาไหนไม่
ต้องหวาดกลัว พูดถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจเขาก็ทำงานเรียบ
ชาติ ระบบซ่อมเขาก็ยังมีอยู่”

ผู้นำคนไทยที่ร่วมวงสนทนาคือ คุณสุขเฉลิม
รัตนหงส์ และ คุณสมบุรณ์ จันทรเดิม ได้เล่าว่า
“พวกผมเคยเดินทางไปทำงานที่นิคมอำเภอแฉ่ง จังหวัด
นราธิวาส เพื่อหวังปักหลักอยู่ที่นั่น พวกผมไปอยู่ที่นิคม
ถึง 9 ปี แต่รู้สึกท้อใจเพราะทางนิคมเวลานั้นไม่มีโครง
การที่แน่นอน ไครจะปลูกพืชอะไรก็ได้ พวกผมอยู่กับ
ผัดเคือง แลมกับต้องผจญกับโจรภัยใช้เจ็บ เลยต้องอพยพ
กลับมา ได้ข่าวว่าเวลานี้ผู้ที่อยู่ในนิคมส่วนใหญ่เป็นไทย
มุสลิม

อีกประการหนึ่งผมว่าทางมาเลเซียช่วย
เหลือพวกเขาดีมาก เช่นว่าคนไทยมุสลิมทางฝั่งไทย
เข้ามาที่นั่นเขาก็ทำบัตรประชาชนให้ เลยเขามีบัตร
ของไทยและมาเลเซีย เวลามักความผิดก็สบายหลบ
หนีกันได้ง่ายสะดวก ส่วนพวกเราซึ่รับแรงแม่มาก มีอยู่
แต่บัตรทางฝั่งนี้ จะไปฝั่งโน้นก็แสนลำบาก

พูดถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนไทย ไม่ว่าจะ
เป็นด้านการศึกษาหรือด้านรายได้ ผมก็คิดว่ายังแย่มาก
อาชีพของพวกเราส่วนใหญ่ก็ทำนา จะทำราชการก็ไม่ได้

โรงเรียนในวัดมณีนิรมิต พระภิกษุใช้สำหรับสอนเด็กไทยพอให้รู้หนังสือ

แม่แต่งงานมารโรงเรียนเขาก็จำกัค หรืออาชีพขบรดแทกซ์หรือรถสามล้อ เขาก็ห้ามเพราะสงวนไว้ให้พวกเขาเอง ส่วนเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินก็ยังไม่ไปกันใหญ่ เขาซื้อที่ดินของเราได้ แต่เราซื้อของเขาไม่ได้ พวกคุณก็ตกๆแต่ละครั้งแล้วเราจะก้าวหน้าได้อย่างไร

พวกคนต่างด้าวชาติอื่น เช่น พวกจีนเขาก็ดีกว่าพวกเราเพราะเขาค้าขายมีเงินมีทอง และมีสมาคมเป็นปีกแผ่น แลยังมีบทบาททางราชการด้วย พวกคนไทยซึ่งเป็นคนต่างด้าวด้วยกันก็พลอยอาศัยบารมีคนจีนแห่งละครั้งอย่างไรก็ตามพวกผมต้องการมีสมาคมไทยพุทธ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้พวกเราได้อยู่ดีกินดีบ้าง ขณะนี้กำลังดำเนินการเพื่อขออนุญาตต่อไป”

จำนวนกลุ่มสนทนาคันนั้น ยังมีเด็กหนุ่มวัย 18-19 ปี คุณสิริ สุกใส คุณประเสริฐ นิลรัตน์ คุณสุจินต์ จันทรสุวรรณ และ คุณเถิม อุตพันธ์ ในจำนวนเด็กหนุ่มดังกล่าวนี้ คุณสิริ สุกใส เป็นผู้นำสนทนา สรุปประเด็นได้ดังนี้

“เวลานี้พวกผมเรียนหนังสือชั้นมัธยมในตุมปัตครบ จบแล้วผมอยากไปเรียนต่อมหาวิทยาลัยในเมืองไทย อาจจะไปเรียนคณะรัฐศาสตร์ เพราะผมชอบเรื่องการปกครองมากเรื่องบทบาทนักศึกษาในเมืองไทย ผมติดค้างมาทั้งช่วงพาสลอค ผมเห็นด้วยลวรับที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลง หรือปฏิบัติไปในทางที่ดี

ขณะนี้ผมทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการสมาคมเยาวชน และเป็นกรรมการสมาคมไทยพุทธที่นั่นด้วยครับ

พูดถึงสมาคมยูวชน คือ ยูวชนทั่วๆ ไป ไม่ว่าจะ มาเลเซีย ไทย หรือ จีน ที่อยู่ในดินแดนนี้ จุดสำคัญคือ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่วนสมาคมไทยพุทธ เวลานี้ยังรออนุญาตเป็นทางการ อย่างไรก็ตามเราดำเนิน กิจการบ้างแล้ว เช่น เมื่องานวัดคราวก่อน เราช่วยกัน ออกร้านขายของ ได้เงินมาซื้อตู้หนังสือที่ถุณเห็นนี้แหละ ครับ นอกจากนั้นเรายังช่วยกันสอนหนังสือไทยให้เด็ก ๆ ด้วย คิดว่ากิจการคงดำเนินไปด้วยดี

พูดถึงเด็กหนุ่มสาวไทยและมลายูก็เข้าใจกันดีครับ พวกเราเรียนหนังสือและมีกิจกรรมด้วยกัน ฉะนั้นจึงมีแต่ มิตรภาพ บางครั้งพวกเราขอร้องให้ผมช่วยสอนภาษาไทย ให้เขาด้วย ส่วนพวกผมพูดภาษามลายูและภาษาอังกฤษ ได้คล่อง เพราะสิ่งแวดล้อมสนับสนุนเป็นอย่างดี

คืนนั้นพวกเด็กหนุ่มทั้งกล่าวได้นำพวกเราชมราตรี ในคัมภีร์แต่ปรากฏว่าตรงกับวันอารีรายอ ร้านรวงปิดทั้ง แคหัวค่ำ แม้แต่โรงภาพยนตร์จึงฉาย หลังจากรับประทานอาหารแล้ว พวกเราก็เดินกรำฝนกลับวัด

รุ่งเช้า คุณเสรี ได้นำพวกเราไปพบ นายพลับ นิรัตน์ อายุวัย 75 ปี รูปร่างของแกเหมือนมะขามข้อ เดียว ผิวดำ พุศจาเนียบนบ ระหว่างที่พวกเราตีมน้ำชา เจ้าของบ้านได้เล่าเรื่องราวให้ฟังว่า "ผมเคยเป็นผู้ใหญ่ บ้านที่นี้ สมัยโน้นเขาให้คนไทยทำหน้าที่ผู้ใหญ่นบ้านได้ แต่เดี๋ยวนี้คนไทยไม่มีสิทธิ์ครับ จำนวนคนไทยที่นี้มี จำนวนประมาณ 300 คนวี่เรือน ก็นับว่าจำนวนไม่น้อย พูดถึงคนไทยกับคนมลายูเราก็อยู่ด้วยความสงบสุข เวลา มีงานมีการต่างช่วยเหลือกันดี

เกี่ยวกับประเพณีไทยหรือครับ พวกเราที่นี้ยัง รักษาไว้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นประเพณีบวชนาค งานศพ หรือทำบุญเทียนสิบ แต่การละเล่นบางอย่างก็ออกจะสูญ หายไปบ้าง เช่น กาหลอ ซึ่งเป็นวงดนตรีประกอบด้วย โทน ซ้อง โหม่ง และปี่ สมัยก่อนใช้ประโคมในงาน ศพ ฟังแล้ววังเวงดี สมัยนี้ไม่ทราบว่าจะทำไมไม่มีใคร สนใจ ผมคิดว่าพี่น้องทางฝั่งไทยก็คงเป็นเช่นนี้

ปกติยามว่างจากการงาน พวกผู้ชายวัยผมหรือ อ่อนกว่าผมชอบดื่มกระแช่ เจ้าหน้าที่มาเลเซียเขาไม่ห้าม หรือครับ ส่วนนมหรศหรือการละเล่นที่ชอบดูกันมากก็ มีมโนรา และหนังตะลุง ตลอดจนตมยว พวกคุณสังเกต ให้ดีจะเห็นว่าวัดทุกวัดในคัมภีร์ หรือในกลันตัน เขามัก จะสร้างโรงหนังตะลุงดาวไว้สำหรับแสดง และเวลา มี การแสดงทุกครั้ง นอกจากคนไทยแล้วคนมลายูก็ชอบ เช่นกัน"

หลังจากนั้นพวกเราได้เดินทางกลับปัตตานี เพราะเราได้ตกลงกับทางด้านสกุลการไทย และ มาเลเซีย ที่จะเข้ามาเยี่ยมหมู่บ้านคนไทยในรัฐ กลันตัน เป็นเวลา 2 วัน จากช่วงเวลาดังกล่าวทำให้ เราได้ประสบการณ์ ความเป็นอยู่ของพี่น้องไทย ทางฝั่งมาเลเซียพอสมควร อย่างน้อยที่สุดทำให้เรา ทราบว่า พวกเขายังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรม ไว้ได้ โดยยึดวัดเป็นศูนย์กลาง เรื่องเหตุการณ์เกี่ยวกับโจรผู้ร้ายก็มีเพียงกระปิบกระปอย ชาวไทย และชาวมลายูก็เข้าใจกันดี ต่างอยู่ด้วยความสงบสุข (โปรดอ่านต่อหน้า 18)